

Ceteris paribus

HET WOORD AAN...

Bas Haring

Bas Haring is hoogleraar Publiek begrip van de wetenschap aan de Universiteit Leiden. Hij geeft deze week geld weg.

Je geeft geld weg, waarom doe je dat?

“Om mensen wat te leren. Mijn boek over economie – *Waarom cola duurder is dan melk* – is net af. Maar het rare aan boeken is dat je ze toch uiteindelijk schrijft voor jezelf. Daardoor is het niet de meest efficiënte manier is om kennis over te dragen. Kennis moet je namelijk overbrengen waar mensen kennis gebruiken. En voor de economie is dat de publieke ruimte, daar spelen economische processen een rol.

Deze week hangen er daarom 1500 posters inabri's door heel Nederland. Het zijn posters van de kunstenaar Martijn Engelbregt met uitspraken die je aan het denken moeten zetten, multi-interpretabel moeten zijn en over economie moeten gaan. Uitspraken als *loop nodig risico* bijvoorbeeld. Als mensen dan naar de website gaan, vinden ze daar korte kennisclips met een vraag aan het eind. De mensen die die vraag goed beantwoorden, die betaal ik.”

Wat betaal je eigenlijk?

“Ik denk nu [interview was 17 mei, red] 25 cent per antwoord. Ik wilde eerst wat meer doen, maar de mensen die de site maakten, zezen me erop dat dat voor veel mensen al best wat geld is.”

Op die posters staat ook economische zaken en een parodie op het rijksoverheidslogo.

“Dat prikkelt, toch? Als je dat ziet wil je weten waarom de overheid dingen zegt als *spaar ons niet*. Dan ga je kijken. De posters hangen overigens op plekken waar de Rijksoverheid ook zou kunnen adverteren.”

Is het eigenlijk jouw eigen geld dat je weggeeft?

“Voor een deel, het Mondriaan Fonds subsidieert de helft en Triodos Bank helpt bij de afwikkeling van de transacties, wat nog een hele klus is.

Maar weet je wat het is? Sinds ik me met de economie ben gaan bezighouden ben ik veel makkelijker over geld gaan denken. Vroeger begreep ik dat spul niet goed, vond ik het hoogst ongemakkelijk om geld te vragen voor dingen die ik doe aan mensen die ik ken. Nu vraag ik makkelijk geld voor dingen en geef ik het ook makkelijker uit. Misschien helpt een voorbeeld: In de regio Den Haag bestaat tijdgeld. Dat is informeel geld dat tussen bekenden wordt uitgewisseld voor de tijd die ze besteden aan diensten die ze aan elkaar leveren. Geld is feitelijk hetzelfde, maar dan is de hele wereld je vriend.”

Je boek richt zich op het brede publiek. Zijn er nog misverstanden onder economen die je wil opruimen?

“Twee dingen. Pareto-optimaal lijkt heel zakelijk en objectief, maar is in feite heel moreel. Als iets pareto-optimaal is, betekent dat nog niet automatisch dat iets ook goed is. Dat wil in de hoofden van economen nogal eens door elkaar lopen. Zoiets dergelijks geldt voor het idee dat de daadwerkelijke keuzes van mensen de voor hen beste keuzes zijn. Als je dat serieus neemt, betekent dat dat er welvaartsverliezen optreden als je mensen geld geeft voor iets, omdat je dan hun keuzes beïnvloedt. Maar mijn project is uiteraard een optimale keuze!”

UIT DE OUDE ESB-DOOS

DE RUBBERCRISIS

Een woord van waarschuwing mag dan ook niet ontbreken om niet in zee te gaan met eene zoo zeer hinkende combinatie als die, welke zal ontstaan, als de Britsche regeering van medewerking afziet. Men denke aan de groote verleiding voor de onbetrouwbare broeders, die aangesloten bij de combinatie, toch hunne „lower grades” of hunne volle productie aan den man zullen weten te brengen.

Rijnberk, W.E. van der (1918) *De rubbercrisis*. ESB, 3(141), 800.

